

Zutphen vijftig jaar geleden: 1967 (3)

Theo Hebing

Kruispunt Deventerweg – Capellenlaan – Industrieweg krijgt verkeerslichten

12 juli – In de raadsvergadering van maandagavond 3 juli jl. kwam aan de orde het voorstel van B. en W. tot het verlenen van een krediet van f 48.000 voor de plaatsing van een verkeerslichteninstallatie op het kruispunt Deventerweg – Van der Capellenlaan – Industrieweg. Een dergelijke installatie is noodzakelijk ten behoeve van een vlotte doorstroming en de veiligheid van het verkeer, aldus het dagelijks bestuur in zijn toelichting. Het college heeft inmiddels de vereiste goedkeuring van de minister van Verkeer en Waterstaat aangevraagd.

Met veel plezier heeft de raad met het krediet toegekend. De heer Kiezebrink (PvdA) wilde echter wel weten hoe het hier nu moest met de fietsers. Uit de toelichting bij het voorstel begreep hij dat de wielrijders (een stroom op de spitsuren) gedeeltelijk via de ventwegen zouden worden geleid. Maar konden daar dan toch auto's rijden en worden geparkeerd?

Burgemeester mr. J.J. Roeters van Lennep lichtte toe, dat de ventwegen alleen nabij de kruising 'verplicht rijwielpad' zouden worden, echter zonder dat dit een afsluiting voor auto's zou inhouden. Aan de stadszijde zou de verplichting voor de fietsers om de ventweg te berijden voor beide kanten van de weg gelden vanaf de Bernerstraat en aan de zijde van de Eefdense brug vanaf het terrein van de Jaarbeurs van het Oosten.

Waarschijnlijk pas volgend jaar

De heer Ebbekink (Prot. Chr.) had vernomen dat de uitvoering van dit werk wellicht pas volgend jaar kon plaatsvinden. Hij bepleitte met klem de nodige stappen om te bereiken, dat de verkeerslichten er nog voor de komende winter zouden staan. Hij kreeg bijval van de heer Verschure (KVP).

“Eerst moet de goedkeuring door Gedeputeerde Staten worden afgewacht” aldus de burgemeester, “en dan kan de installatie pas definitief worden besteld, waarbij moet worden gerekend op een levertijd van drie tot vier maanden”.

De heer Ebbekink (Prot. Chr.) wees nogmaals op de straks onhoudbare situatie van het inrijden van de ventweg naar de Oostenrijkse woningen via of liever dwars over de Van der Capellenlaan. De situatie zal door B. en W. worden bestudeerd, beloofde de burgemeester.

Moderne flatwoningen in oude Polsbroekkwartier

18 juli – De gemeente Zutphen maakt haast met de krotopruijing. Overal in de binnenstad zijn slopers aan het werk om oude huizen

(foto Zeylemaker, Stedelijk Museum Zutphen)

af te breken, die plaats moeten maken voor moderne woningen. Vooral in de Polsbroek zal de metamorfose grondig zijn. Wie nog de oude ‘Pijp’ heeft gekend, zal wellicht met een tikje weemoed terugdenken aan deze specifieke Zutphense volksbuurt.

Nu herinneren nog slechts enkele blokken oude woningen aan de ‘Zutphense Jordaan’. Maar hoe romantisch deze wijk in veler ogen ook geweest moge zijn, voor het grootste gedeelte van de gezinnen die hier woonden, zal de verhuizing naar een betere woning een verademing zijn geweest.

Bouw begint voorjaar 1968

De ‘Pijp’, zoals de Polsbroek in de volksmond wordt genoemd, en de aangrenzende straten, waaronder Donkeresteeg, Groenesteeg, Lievenheeresteeg en Hoogestraatje gaan verdwijnen. In deze buurt komt een serie werkelijk riante flatwoningen. In totaal zullen hier 144 huizen in hoogbouw worden uitgevoerd, maximaal in drie lagen.

Het ligt in de bedoeling om nog in het voorjaar van 1968 met de bouw van de nieuwe flatwoningen te beginnen. Het wachten is slechts op het verplaatsen van de (weinige) gezinnen, die nog in de oude wijk wonen en op het voltooien van de sloopwerken.

De flatwoningen in de Polsbroek en aangrenzende straten zullen van nog betere kwaliteit zijn dan die op het Helbergen. Zij zullen over het algemeen iets royaler worden uitgevoerd, waardoor de huurprijs ook iets hoger komt te liggen.

Er bestaan plannen om in deze nieuwe wijk een winkelgalerij te bouwen, maar deze plannen hebben nog geen vaste vorm aangenomen. Mocht er eventueel toch een winkelgalerij komen, dan zal die zo goed als zeker worden geprojecteerd aan de Boompjeswal.

De woningen, die in het oude stadsgedeelte zullen worden gebouwd, vormen een voort-

(Foto Regionaal Archief Zutphen)

zetting van de bouwstroom, die momenteel op het Helbergen en aan de Voorsterallee wordt gerealiseerd. In eerste instantie zullen op het Helbergen en aan de Voorsterallee 516 woningen verrijzen. Daarna worden er nog eens 360 gebouwd, waarvan er – zoals reeds gemeld – 144 in de Polsbroek en aangrenzende straten komen.

Kleine Zusters groot in verpleging

29 juli – Verpleegsters timmeren niet aan de weg. Dat brengt het werk ook niet met zich mee. Het ‘vak’ van verpleegster is zwaar en maar zelden spectaculair. Het feit dat de Congregatie van de Kleine Zusters van St. Jozef uit Heerlen op 1 augustus a.s. veertig jaar werkzaam is in het voormalige St. Walburgis-ziekenhuis vormt echter een gereede aanleiding deze religieuzen eens in het zonnetje te zetten. Uit de burgerij van Zutphen is een comité samengesteld om de zusters ter gelegenheid van hun jubileum te huldigen. Het stelt zich ten doel haar tijdens de jubileumreceptie in de Buitensociëteit op 28 september een passend geschenk aan te bieden.

In het huldigingscomité zijn alle levensbeschouwelijke groeperingen vertegenwoor-

digd. In het ziekenhuis worden immers voor het merendeel niet-katholieke patiënten verpleegd en verzorgd. Dit algemene karakter heeft nog meer accent gekregen door de fusie tussen St. Walburgis-ziekenhuis en het Oude en Nieuwe Gasthuis, die op 1 januari van dit jaar officieel haar beslag heeft gekregen.

Op de middelste rij de eerwaarde Zusters van het Walburgisziekenhuis omringd door bestuursleden en geestelijken. (foto Dagblad Huis aan Huis, 1927, Regionaal Archief Zutphen)

Liefdewerk

De geschiedenis van het St. Walburgis-ziekenhuis gaat terug tot de opening in 1927. Het personeel bestond uit moeder-overste Judoco en de zusters Trudo, Gilberta, Hilarion, Irmgard, Limana, Letarda, Piëta en Ulphia. De komst van deze negen religieuzen naar Zutphen was het resultaat van een overeenkomst tussen de St. Vincentius Vereniging te Zutphen en de Congregatie van de Kleine Zusters te Heerlen. Deze congregatie was in 1872 opgericht met het doel liefdewerken te beoefenen, zoals zwakzinnigen- en bejaardenzorg, ziekenverpleging en missiewerk.

Het grootste deel van de ‘zusters van het eerste uur’ is reeds overleden. Alleen de zusters Limana, Letarda en Ulphia zijn nog in leven, van wie beide laatstgenoemden thans nog in Zutphen werken. Zuster Ulphia heeft zelfs veertig jaar onafgebroken in het ziekenhuis aan de Martinetsingel de zieke mens verpleegd. Waren er aanvankelijk slechts negen religieuzen werkzaam, in 1952 was dit aantal toegenomen tot dertig. Thans zijn er nog achttien zusters in het gebouw aan de Martinetsingel. De rest van het personeel bestaat uit leken.

De Kleine Zusters van St. Jozef hebben het ziekenhuis een goede naam bezorgd. En dat

is beslist niet vanzelf gegaan. Er is zelfs een tijd geweest dat het aantal patiënten en verpleegden te gering was om de kosten te dekken, dat alles wankel stond, dat er niets meer te scheppen viel, ook geen moed. Maar de niet-aflatende toewijding van de zusters is er voor een groot deel debet aan geweest, dat het ziekenhuis op de Bult van Ketjen er weer boven op kwam. De groei van het aantal verpleegdagen van 4316 in 1929 tot 47.000 in 1966, is daarvan het bewijs.

Reuzekraan bij bouw Walburgspits

31 juli – De afgelopen week is bij de Walburgkerk een aanvang gemaakt met het monteren van een in onderdelen aangevoerde reusachtige kraan, die zal worden gebruikt bij de bouw van de nieuwe spits op de toren. Het gevaarte wordt aanvankelijk op een hoogte van vijfenveertig meter gebracht; uiteindelijk zal het vierenzeventig meter hoog worden.

De kraan wordt gebruikt om de inmiddels gereed gekomen houtconstructie voor de spits op zijn plaats te brengen. Het

(foto Regionaal Archief Zutphen)

aanbrengen hiervan zal ongeveer tien weken in beslag nemen. De machtige spits komt te rusten op een bijzonder zware betonvloer, die op een hoogte van zesendertig meter is aangelegd.

Na de brand – nu al ruim negentien jaar geleden – was de toren nog tweeënveertig meter hoog. De betonvloer op deze hoogte bleek echter niet meer berekend voor de spits. Vandaar dat een verdieping lager – op een hoogte van zesendertig meter – een nieuwe betonvloer werd gelegd. Ook was het noodzakelijk de bovenste geleding van de toren te vernieuwen en deze werd dan ook afgebroken (ruim zes meter).

Het maken van een nieuwe geleding zal niet zo vlot verlopen als men wellicht zou verwachten. Het betreft hier namelijk geen normaal metselwerk, maar het aanbrengen van natuursteen. De geleding zal zeker dit jaar niet zijn vernieuwd.

De toren wordt in zijn oorspronkelijke staat teruggebracht. Wanneer de spits

eenmaal voltooid is, zal de kolos niet minder dan vierentachtig meter hoog zijn. Voor het echter zo ver is zal er nog heel wat water door de IJssel moeten vloeien.

Warnsveldse dorpspomp verhuist naar Kerkplein

5 augustus – De monumentale pomp op het Warnsveldse dorpsplein wordt verplaatst. Na ongeveer 69 jaar in deze omgeving te hebben gestaan, gaat zij verhuizen naar het Kerkplein – zijde Rijksstraatweg – waar zij wordt ingepast in de reconstructie van het plein.

De al jarenlang buiten gebruik zijnde pomp is een herinnering aan de troonsbestijging van koningin Wilhelmina in 1898. Een gebeeldhouwd medaillon van de vorstin en een inscriptie maken dat duidelijk.

Werknemers van steenhouwerij M.J. Hesselink te Zutphen hebben de pomp voorzichtig ontdaan van zijn hardstenen ‘mantel’. Rest nog het slopen van de gemetselde voet en het

De dorpspomp voor de verplaatsing naar het Kerkplein. (foto Regionaal Archief Zutphen)

verwijderen van het houtwerk en de buizen.

Een bijzonderheid is dat al eerder een Hesselink bemoeienis met de pomp heeft gehad. De vader van de tegenwoordige eigenaar van de steenhouwerij vervaardigde namelijk als jongen van vijftien à zestien jaar de 'peer' die haar vroeger bekroonde. De heer Hesselink was toen als leerjongen in dienst bij de Zutphense steenhouwer Habraken, die de 'mantel' van de pomp maakte. Jaren geleden werd de 'peer' vervangen door een lantaarn.

Bij de ontmanteling van de pomp ontdekten men op het houtwerk een bronzen plaatje met inscriptie, waaruit bleek dat de pomp destijds was geslagen door de grootvader van de Warnsveldse loodgieter B.W. Scharrenberg.

Het ligt in de bedoeling de pomp volgende week te herplaatsen op het Kerkplein, waar zij weer water zal geven.

Albert Jebbink legt eerste steen AZC-tribune

9 augustus – “Er is nu voor de voetbalvereniging AZC een gewichtig moment aangebroken. Wij hebben in onze vereniging niet lang hoeven zoeken naar de man die de eerste steenlegging zou verrichten. Onze gedachten gingen uit naar een topfunctionaris wat werkzaamheid voor de club betreft. En wie zouden we daarvoor beter kunnen nemen dan Albert Jebbink. Dit is een moment om vast te houden. Wij willen je op deze manier eren voor de grote verdiensten, die jij voor onze club hebt. Ik overhandig je hiermee de troffel, waarmee je de plechtigheid kunt verrichten.”

Aldus sprak dinsdagmorgen de heer A.F.C. Gies, praeses van AZC, tot de heer Albert Jebbink, die de eerste steen voor de tribune en de nieuwe kantine van AZC metselde. Bij deze gebeurtenis waren enkele bestuursleden en supporters aanwezig.

Albert Jebbink metselt de eerste steen, uiterst rechts de heer Gies. (foto Zeylemaker, Stedelijk Museum Zutphen)

Samenwerking aannemer en leden

De bouw van de overdekte tribune, die plaats moet bieden aan driehonderd voetbalfans, vordert gestaag. Iedere dag opnieuw zijn er AZC-ers in de weer om in samenwerking met de aannemersfirma Te Brinke uit Doetinchem het project te realiseren. Men is namelijk met de aannemer overeengekomen, dat al het werk dat door eigen krachten kan worden gedaan, door de leden mag geschieden. Het bestuur heeft het volste vertrouwen in de zeventhonderd leden van AZC. Dat de supporters van de blauw-witten dit vertrouwen niet beschamen, blijkt wel uit het hartverwarmende enthousiasme waarmee er dag-in dag-uit aan de tribune wordt gewerkt.

Maar behalve de tribune en de kantine heeft AZC nog meer op stapel staan. Om het veld heen is een houten afrastering gemaakt, waarop straks een fleurige reclame wordt aangebracht. Bovendien krijgt de oefenhoek verlichting, waardoor er 's avonds beter zal kunnen worden getraind. Het huidige clubgebouwtje zal worden verbouwd tot kleedgelegenheden voor spelers en scheidsrechter. De nieuwe kantine zal liefst viermaal zo groot worden als de huidige. ●

(De rubriek 'Zutphen vijftig jaar geleden' bestaat uit veelal ingekorte artikelen die destijds in het *Zutphens Dagblad* hebben gestaan.)